

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

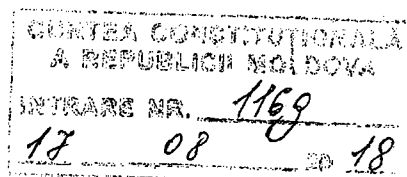
Judecătoria Bălți vă remite după competență dosarul penal nr.1-129/2018 (09-1-2387-16022018) de învinuirea lui Constantinov Constantin în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal al RM pentru realizarea controlului constituționalității sintagmei „și pe cont propriu,, din art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală în baza încheierii Judecătoriei Bălți din 13 august 2018.

Anexă:

- Încheierea din 13.08.2018 pe 2 file;
- dosarul penal nr.1-129/2018, vol. I pe 254 file și vol.II pe 162 file;

Cu respect,
Judecătorul

Ecaterina Arseni

ÎNCHEIERE

13 august 2018

mun. Bălți

Judecătoria Bălți (sediul central)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul Ecaterina Arseni

Grefier Elena Barbacari

Cu participarea:

Procurorului Oleg Reaboi

Inculpatului Constantinov Constantin

examinând în ședința de judecată publică cauza penală de învinuire a lui **Constantinov Constantin** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod Penal, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „și pe contul propriu,, din art.142 alin.(2) Cod procedură penală al RM

A C O N S T A T A T :

1. La data de 16 februarie 2018 în adresa Judecătoriei Bălți (sediul central), de la Curtea de Apel Bălți a fost transmis spre examinare, la rejudecare, cauza penală de învinuire a lui **Constantinov Constantin** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod Penal.
2. La data de 08 august 2018, la adresa poștei electronice a instanței de judecată și ulterior, la 10 august 2018, prin intermediul poștei, a parvenit sesizarea inculpatului Constantinov Constantin, fiind reprezentat de avocatul Igor Chiriac privind ridicarea excepției de neconstituționalitate privind exercitarea controlului constituționalității sintagmei „și pe cont propriu,, prevăzută la art.142 al.(2) din Codul de Procedură Penală.
3. În motivarea cererii, autorul sesizării, inculpatul Constantinov Constantin a menționat că pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul Central se află spre examinare cauza penală privind învinuirea lui Constantinov Constantin de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal. În cadrul urmăririi penale pe cauza respectivă, s-a dispus prin ordonanță ridicarea de la polițistul Tuporeț S. a înregistrărilor audio – video din noaptea de 15.02.2015 care potrivit procesului verbal de ridicare au fost ridicate de la un alt polițist și au fost recunoscute și anexate drept proba acuzării ce confirmă refuzul lui Constantinov Constantin de a fi prelevate probele biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate.
4. A indicat că, examinând înregistrările respective, a stabilit că la minutul 0 min.48 sec. din înregistrarea audio – video este montare care a fost executată în vederea falsificării probelor în procesul penal.
5. La etapa cercetării judecătorești, din motiv că la momentul respectiv Centrul Național de Expertize Judiciare executa doar constatări tehnico – științifice pe marginea înregistrărilor audio- video, apărarea a solicitat numirea în cadrul CNEJ a constatării tehnico – științifice pe marginea acestor înregistrări pentru a se stabili dacă în înregistrarea audio – video au fost efectuate sau nu careva montări. Instanța

de judecată a respins cererea apărării, pronunțând o sentință prin care Constantinov Constantin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal, cu încetarea procesului penal în privința acestuia și liberarea de răspundere penală din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

6. Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07.02.2018, s-a dispus casarea sentinței Judecătoriei Bălți emisă pe cauza respectivă, cu rejudecarea cauzei de către prima instanță în alt complet de judecată, din motivul că instanța de fond nu a dispus constatarea tehnico- științifică a înregistrărilor audio – video.
7. În cadrul rejudecării cauzei, apărarea a solicitat numirea unei expertize pentru a se stabili dacă există sau nu montări în componenta audio a înregistrărilor audio – video, luând în considerație faptul că CNEJ, din motivul lipsei specialiștilor, nu îndeplinește cercetări asupra înregistrării video. Prin scrisoarea CNEJ din 07.08.2018, s-a comunicat că pentru efectuarea expertizei solicitate-urmează să fie achitată suma de 2100 lei de către inculpat, în prealabil, pe contul instituției respective, în caz contrar, expertiza nu va fi efectuată.
8. Autorul sesizării menționează că în speță este necesară numirea expertizei judiciare care ar da răspuns dacă a fost sau nu montată proba acuzării, ulterior fiind posibil de stabilit dacă a fost sau nu comisă o infracțiune și în ce circumstanțe, respectiv, doar prin intermediul expertizei solicitate se poate de stabilit dacă este autentică sau nu proba cu imagini audio – video prezentată de acuzare în vederea confirmării refuzului de către inculpat de a-i fi prelevate probe biologice.
9. Autorul, făcând trimitere la art.19 alin.(3) CPP care indică faptul că organului de urmărire îi revine obligația de a lua toate măsurile legale pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuitului, inculpatului cât și cele care îl dezvinovătesc, afirmă că organul menționat nu și-a onorat această obligație, de aceea, efectuarea expertizei pentru stabilirea adevărului care urma să fie petrecută la urmărirea penală, revine în sarcina inculpatului care, la moment, nu dispune de mijloace financiare, insistând că doar prin intermediul expertizei solicitate se va afla adevărul pe caz.
10. Suplimentar, menționează că în timp ce statul este de acord să suporte cheltuielile pentru expertizele numite de acuzare, inclusiv organul de urmărire penală care pot să ceară efectuarea oricăror expertize fără a fi limitat în numărul lor, cele solicitate de apărare sunt puse în plata acuzatului, considerând că ar fi mult mai rațional dacă expertizele solicitate în cadrul procesului penal de bănuț, învinuit, inculpat sau de către apărare în interesele acestora, să fie achitate din contul statului în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil, dreptul la apărare și principiul prezumției nevinovăției și doar în situația în care se va dovedi vinovăția persoanei, să se decidă dacă aceste cheltuieli să fie puse sau nu în seama inculpatului, or, în caz contrar se aduce atingere principiului prezumției nevinovăției.
11. Constantinov Constantin face referire la prevederile **art.142 alin.(2) Cod procedură penală**, potrivit cărora, *părțile, din inițiativă proprie, sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor, pe cont propriu, adică urmează să achite costul acestor expertize solicitate.*
12. Totodată, potrivit **art.143 alin(1) pct.2) alin.(2) din Codul de Procedură penală**, *expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazurile când prin alte*

probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, iar plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

13. Autorul sesizării menționează ca aceste prevederi legale se contrazic, iar potrivit practicii existente, expertizele judiciare numite la solicitarea bănuitului, învinuitului, inculpatului pe o cauză penală sunt efectuate doar dacă persoana din numărul celor menționate achită în prealabil instituției de expertiză costul acesteia.
14. Sintagma „**și pe contul propriu,**” de la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală, față de care s-a solicitat controlul de constituționalitate vine în contradicție cu art.6 paragraf 1,2,3 lit.b) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale – **dreptul la un proces echitabil**, art.21 din Constituția Republicii Moldova – **prezumția nevinovăției**, în coroborare cu art.26 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova – **dreptul la apărare**.
15. În ședința de judecată a cauzei, inculpatul Constantinov Constantin a susținut sesizarea înaintată din motivele invocate.
16. Audiind opinia participantului, studiind materialele cauzei, instanța consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea înaintată de inculpatul Constantinov Constantin, reieșind din următoarele considerente.
17. **În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (3) Cod de procedură penală, Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.**
18. **Conform prevederilor art. 7 alin. (3) și (6) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională. Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.**
19. **Potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acestuia, precum și de către instanțe din oficiu(pct.82, alin.(2)).**
20. Înalta Curte a statuat că, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, (pct.107).
21. Totodată, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; 3) prevederile contestate urmează

- a fi aplicate la soluționarea cauzei; 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții, având ca obiect prevederile contestate, (pct.82).
22. În circumstanțele descrise, ținând cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, fiind o lege organică, iar excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de inculpatul Constantinov Constantin, reprezentat de avocatul Igor Chiriac, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea înaintată de inculpatul Constantinov Constantin, reprezentat de avocatul Igor Chiriac.
23. În conformitate cu art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.
24. De asemenea, Curtea Constituțională, în punctul 81 al Hotărîrii din 09.02.2016 privind interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a menționat că *suspendarea procesului pînă la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.*
25. În atare circumstanțe, instanța de judecată, ținând cont de prevederile legale enunțate supra, avînd în vedere că sintagma a cărei neconstituționalitate se invocă urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei, consideră necesar de a suspenda procesul penal în prezenta cauză.
26. În temeiul celor expuse, conducîndu-se de Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 privind interpretarea art.135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art.7 din Codul de procedură penală, instanța de judecată

DISPUNE:

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei „și pe cont propriu,, prevăzută la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova în sensul corespunderii cu art. 1 alin. (3) și art. 21 alin. (2) și 26 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova.

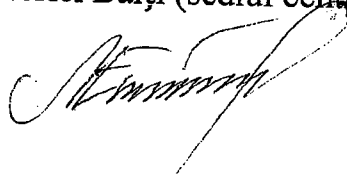
Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „și pe cont propriu,, din art.142 alin.(2) Cod procedură penală.

Se remite după competență Curții Constituționale cauza penală de învinuire a lui Constantinov Constantin în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 264¹ alin. (3) Cod penal.

Se suspendă examinarea dosarului penal nr. 1-129/2018 (09-1-2387-16022018) de învinuire a lui Constantinov Constantin în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 264¹ alin. (3) Cod penal.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Bălți, pe durata suspendării procesului, prin intermediul Judecătoriei Bălți (sediul central).

Președintele ședinței,
judecătorul

Ecaterina Arseni

<p>CABINETUL AVOCATULUI „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>MUN. CHIȘINĂU, STR. AL. PUȘKIN 22 BIR. 509, MD-2012</i> Tel: 079998178, e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>		<p>АДВОКАТСКИЙ КАБИНЕТ „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>МУН.КИШИНЭУ, УЛ. АЛ. ПУШКИН 22, КАБ. 509, MD-2012</i> Тел. 079998178 e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>
---	---	---

**Curții Constituționale a
Republicii Moldova**
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu 28,
MD-2004

Judecătoria Bălți sediul Central
Dnei judecător Arseni Ecaterina

SESIZARE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. AUTORUL SESIZĂRII

Informații cu privire la autorul sesizării:

Numele: Constantinov

Prenumele: Constantin

Adresa: or. Bălți str. Suceava nr.18 ap. 56

Informații cu privire la reprezentantul autorului sesizării:

Numele și prenumele reprezentantului: Igor Chiriac

Ocupația reprezentantului: Avocat

Adresa reprezentantului: mun. Chișinău str. Pușkin 22 of. 509, MD 2012

Tel: 079998178

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a sintagmei: **”și pe contul propriu”** prevăzută la art. 142 alineatul 2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003.

În viziunea autorului prezentei sesizări sintagma contestată ce se conține în dispoziția art. 142 alin. 2) din Codul de procedură penală vine în contradicție cu articolele 1 alin. (3), art. 21 din Constituția Republicii Moldova - **prezumția nevinovăției**, în coraborare cu art. 26 al. 1) din Constituția Republicii Moldova -

dreptul la apărare precum și art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale - **dreptul la un proces echitabil**.

III. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

"(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate."

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

"(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale."

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

"Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică."

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

"(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional."

Articolul 15 Universalitatea

"Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea."

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

"Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale."

Articolul 26
Dreptul la apărare

"(1) Dreptul la apărare este garantat.
(...)"

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

"(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(...)

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății."

2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998:

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

"1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :

[...]

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

[...]

3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a drepturilor omului, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.90:

Articolul 11

"Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pina cind vinovatia sa va fi stabilita in mod legal in cursul unui proces public in care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale."

4. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

**Articolul 4
Atribuțiile**

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

5. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

[...]

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 2. Legea procesuală penală

[...]

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 8. Prezumția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Articolul 19. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod.

[...]

(3) Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

Articolul 24. Principiul contradictorialității în procesul penal

[...]

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. [...]

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

Articolul 142. Temeiurile pentru dispunerea și efectuarea expertizei

” (1) Expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sînt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei. Dispunerea expertizei se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală.

(2) Părțile, din inițiativă proprie și **pe cont propriu**, sînt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. Raportul expertului care a efectuat expertiza la cererea părților se prezintă organului de urmărire penală, se anexează la materialele cauzei penale și urmează a fi apreciată o dată cu alte probe.

[...]”

Articolul 143. Cazurile cînd efectuarea expertizei este obligatorie

(1) Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea:

[...]

6) altor cazuri cînd prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

(2) Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

[...]”

6. Prevederi relevante ale Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova sunt următoarele:

”61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.”

"63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională."

"76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta **este obligat** să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității."

"79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate."

"82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. 1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82."

"86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale."

"96. Curtea reține că, potrivit art. 115 din Constituție, justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. La fel, în virtutea art. 116 din Legea Supremă, judecătorii din cadrul instanțelor de toate nivelele sunt independenți și se supun numai legii."

"103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională."

"107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale."

IV. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

4.1. Pendinte la judecătoria Bălți sediul Central se află spre examinare cauza penală de învinuire a cet. Constantinov C. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(3) Cod penal.

4.2. În cadrul urmăririi penale s-a dispus prin ordonanță ridicarea de la polițistul Tuporeț S. a înregistrărilor audio-video din noaptea de 15.02.2015, iar potrivit procesului-verbal de ridicare, înregistrările audio-video au fost ridicate de la un alt polițist Rusu A., adică de la o altă persoană. Aceste imagini au fost recunoscute și anexate ca fiind proba acuzării ce ar confirma că C. Constantinov a refuzat prelevarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate.

4.3. Apărarea examinând aceste înregistrări audio-video a stabilit că la minutul nr. 0 min. 48 secunde din înregistrarea audio-video este montare, care a fost executată în vederea falsificării probelor în procesul penal.

4.4. Pe motiv că la acel moment Centrul Național de Expertize Judiciare executa doar constatări tehnico-științifice pe marginea înregistrărilor audio-video, în cadrul cercetărilor judecătorești apărarea a solicitat de a fi numită în cadrul CNEJ constatarea tehnico-științifică pe marginea acestor înregistrări pentru a se stabili dacă în înregistrarea audio-video au fost efectuate sau nu careva montări.

4.5. Instanța de fond a respins cererea apărării de numire a constatărilor tehnice în vederea stabilirii dacă a fost sau nu montată înregistrarea audio-video, pronunțând o sendiță prin care Constantinov C. a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, cu încetarea procesului penal în privința acestuia și liberarea de răspundere penală din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

4.6. Prin decizia colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07.02.2018 s-a dispus casarea sentinței judecătoreiei Bălți emisă în prezenta cauză, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond în alt complet de judecători pe motiv că instanța de fond nu a dispus constatarea tehnico-științifică a înregistrărilor audio-video.

4.7. Pe motiv că la moment CNEJ, din lipsa specialiștilor, nu îndeplinește cercetări asupra înregistrării video, apărarea în cadrul rejudecării cauzei a solicitat în instanța de fond numirea unei expertize pentru a se stabili dacă există sau nu montări în componenta audio a înregistrărilor audio-video.

4.8. Prin scrisoarea Centrului Național de Expertize Judiciare din 07.08.2018 s-a comunicat că pentru efectuarea acestei expertize va fi necesar de a fi achitată suma de 2100 lei.

4.9. La moment expertiza solicitată de inculpat în cadrul procesului penal urmează a fi achitată în prealabil de către inculpat pe contrul instituției de expertiză, în caz contrar expertiza nu va fi efectuată.

V. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În conformitate cu art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept. O condiție esențială a existenței unui stat de drept este proclamarea și aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiul general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art. 1 din Convenția CEDO în coroborare cu preambulul Constituției.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, legalitatea procesului penal se asigură prin desfășurarea acestuia în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărîrea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 § 2 din Convenție și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Potrivit articolului 21 din Constituție, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, **în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.** Dreptul la apărare este garantat și de articolul 26 din Constituție.

Principiul prezumției nevinovăției, presupune că sarcina probațiunii revine statului în persoana acuzatorului de stat: care trebuie să dovedească faptul comportării ilegale a învinuitului, pornind de la regula generală (cel care afirmă trebuie să dovedească faptul dat). Legea procesual penală a stabilit garanții procesuale în vederea realizării eficiente a regulilor enunțate: indicînd la art. 8 din Codul de procedură penală că persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

Prin prisma principiului prezumției nevinovăției pedepsirea oricărei persoane pentru o faptă penală se poate realiza doar în baza unor informații certe și veridice

despre vinovăția ei, neadmițându-se presupunerile sau probele afectate de incertitudine.

Regula examinării sub toate aspectele, complet și obiectiv are o aplicare fundamentală în cadrul procesului de apreciere a probelor, fiind mecanismul legal de formare a propriei convingeri a instanței de judecată. Existența regulii enunțate este dictată de necesitatea realizării scopului procesului penal și aflării adevărului pe fiecare cauză examinată.

În cazul învinuirilor de natură penală, statul are obligația unei anchete efective. Aceasta obligație este una de mijloace și nu de rezultat iar statul răspunde în caz de deficiente flagrante și serioase ale anchetei.

În cazul din speță este necesară numirea expertizei judiciare care ar da răspuns dacă a fost sau nu montată proba acuzării, iar ca consecință se va stabili dacă a fost comisă o infracțiune și în ce circumstanțe, aceasta nu implică în sine careva deficiențe de natură încât să se poată considera ca statul nu își putea îndeplini obligația pozitivă de anchetă obiectivă.

În cazul din speță, doar prin intermediul expertizelor se poate de stabilit dacă este autentică sau trucată proba cu imagini audio-video prezentată de acuzare în vederea confirmării refuzului de către inculpat a preleva probe biologice.

În același timp conform art. 1 din Codul de procedură penală, procesul penal are ca scop protejarea persoanei de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Iar organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Garantarea acestor drepturi este justificată, în special, de necesitatea de a proteja acuzatul împotriva abuzurilor din partea autorităților, ceea ce permite evitarea erorilor judiciare și într-un final asigurarea unui proces echitabil.

În cazul din speță, organul de urmărire penală potrivit art. 19 al. 3) CPP avea obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atît circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuitului, inculpatului, cît și cele care îl dezvinovătesc și pentru că nu și-a onorat această obligație, stabilirea în continuare a adevărului prin efectuarea unei expertize care deși prin prisma dreptului persoanei la un proces echitabil urma a fi efectuată în cursul urmăririi penale, lucru care nu a fost făcut, iar din acest motiv această sarcină revine la moment în seama inculpatului care dorește stabilirea adevărului, dar care la acest moment nu dispune de mijloace financiare. Anume prin efectuarea unei expertize urmează a fi stabilit adevărul în această cauză.

Având în vedere acest fapt, statul, în persoana acuzării, este responsabil de administrarea inclusiv a probelor în apărarea acuzatului și nerealizarea sau realizarea incorectă a acestei atribuții poate crea consecințe asupra drepturilor persoanei acuzate.

Egalitatea armelor constituie unul dintre elementele noțiunii mai largi – de proces echitabil, care impune instanța să ofere fiecărei părți posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul ei. În procedura penală națională această problemă rămâne controversată pentru persoanele care nu dispun de mijloace financiare pentru efectuarea unor expertize. Dintr-un punct de vedere, procurorul este parte în proces cu drepturi egale determinate de art.51, art.6 pct.29 C.proc. pen., care stabilesc că părțile în proces sunt persoanele care în procesul penal exercită funcții de acuzare sau apărare în baza egalității în drepturi și a principiului contradictorialității, cât și de alte articole care creează imaginea egalității părților. Dintr-un alt punct de vedere, apărarea este limitată în acest drept în situația în care inculpatul nu dispune de mijloace financiare pentru a achita serviciile expertului.

Altfel spus, statul care este obligat să asigure dreptul la un proces echitabil și contradictoriu este de acord să suporte cheltuielile doar pentru expertizele numite de acuzare, iar cele solicitate de apărare sunt puse în plata acuzatului. Pe deoparte organul de urmărire și acuzarea poate să ceară efectuarea oricărei expertize, după propria convingere, fără a fi limitat în numărul lor și statul achită pentru toate aceste expertize, iar apărarea poate solicita doar acele expertize care se încadrează în limita posibilităților financiare ale inculpatului, dar în multe cazuri inculpații fac parte din pătura social vulnerabilă sau se află în stare de arest și nefiind angajați în câmpul muncii, neavând venituri nu sînt în posibilitatea să achite costul expertizelor judiciare care ar putea duce la stabilirea adevărului.

Ar fi mult mai rațional ca expertizele solicitate în cadrul procesului penal de bănuit, învinuit, inculpat sau de către apărare în interesele acestora, să fie efectuate din contul statului pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare și principiul prezumției nevinovăției și doar în situația în care se va dovedi vinovăția persoanei să se decidă dacă aceste cheltuieli trebuie sau nu să fie pusă în seama inculpatului și în ce condiții.

În situația în care bănuitul, învinuitul, inculpatul este impus să achite costul expertizei solicitate de ei într-o cauză penală se aduce atingere principiului prezumției nevinovăției, aceștia fiind tratați din start ca persoane vinovate, iar pentru a-și dovedi nevinovăția trebuie să suporte cheltuielile de expertiză.

Potrivit prevederilor art. 142 alin. 2) din Codul de procedură penală, părțile, din inițiativă proprie sînt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor, pe cont propriu, adică urmează să achite costul acestor expertize solicitate.

În același timp art. 143 alin. 1) pct. 2) alin. 2) din Codul de procedură penală indică că expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazurile cînd prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, iar plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Aceste dispoziții procesual penale se contrazic în anumită măsură și cu toate acestea, potrivit practicii existente, expertizele judiciare numite la solicitarea

persoanei bănuite, învinuite, inculpate pe o cauză penală sunt efectuate doar dacă cel bănuitul, învinuitul, inculpatul achită în prealabil instituției de expertiză costul acesteia.

Apărarea consideră că dacă se va efectua o expertiză prin care se va răspunde la întrebări esențiale, se va dovedi că proba acuzării este falsificată care nu poate sta la baza unei sentințe de condamnare, dar această posibilitate de apărare este limitată de imposibilitatea la moment a inculpatului de a achita efectuarea acestei expertize judiciare, încalcându-se dreptul persoanei la apărare și a aduce contrargumente ce ar putea răsturna învinuirea adusă.

Prin art. 4) și 8) din Constituție statul și-a asumat obligația de a respecta drepturile și libertățile omului prevăzute în Declarația Universală a Drepturilor Omului și alte tratate la care Republica Moldova este parte, iar dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Sintagma "și pe contul propriu" de la art. 142 alineatul 2) din Codul de procedură penală, față de care s-a solicitat controlul de constituționalitate vine în contradicție cu prevederile art. 6 paragraf 1, 2 și 3 lit. b) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale - **dreptul la un proces echitabil**, art. 21 din Constituția Republicii Moldova - **prezumția nevinovăției**, în coraborare cu art. 26 al. 1) din Constituția Republicii Moldova - **dreptul la apărare**.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 6 Convenția CEDO, statul are obligația de a asigura egalitatea armelor într-un proces penal, inclusiv prin crearea înlesnirilor necesare pregătirii apărării, ce constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, iar fără acces efectiv la efectuarea unei expertize indiferent de starea materială a celui acuzat, drepturile oferite ar fi iluzorii.

Astfel, dreptul la un proces echitabil este înțeles ca un drept concret și efectiv, care presupune ca acuzatul să beneficieze de o posibilitate reală de a obține o concluzie de expertiză judiciară, iar respingerea demersului privind efectuarea unei expertize, rezultatele căreia ar putea fi decisive, constituie o atingere adusă drepturilor fundamentale ale persoanei prevăzute de art. 6 Convenția CEDO.

Pentru asigurarea protecției efective a dreptului la un proces echitabil, nu este suficient a consacra dreptul procesual al acuzatului de a putea solicita numirea unei expertize și a preciza condițiile pentru realizarea acestui drept, dar este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi indiferent de starea financiară a învinuitului-inculpatului. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință efectiv.

În temeiul art. 6 paragraf 3 lit. b) din Convenția CEDO, orice acuzat are mai ales dreptul să dispună de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale. Pentru a putea beneficia de acest drept fundamental, persoanei acuzate de un delict trebuie să i se

garanteze posibilitatea efectivă de a formula întrebări expertului și a primi răspuns la aceste întrebări.

Pedeoparte articolul 21 din Constituție prevede că nimeni nu poate fi obligat să-și dovedească nevinovăția sa și că persoanei acuzate de un delict urmează să i se asigure toate garanțiile necesare apărării sale, dar pe de altă parte persoana acuzată de un delict prin prisma sintagmei contestate de la art. 142 alin. 2 din Codul de procedură penală este obligată să asigure plata pentru a putea dovedi adevărul și netemeinicia acuzațiilor care i se aduc.

Principiul prezumției de nevinovăție se corelează cu principiul garantării dreptului la apărare prevăzut la art. 26 al. 1) din Constituția Republicii Moldova.

Dreptul la apărare este un drept concret și efectiv de acces la mijloacele de apărare, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a aduce probe noi care ar combate probele acuzării, sau de a contesta anumite probe, inclusiv anumite concluzii din rapoartele de expertiză, în caz contrar are loc o atingere a acestui drept.

Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă dreptul fiecărui acuzat de a cere și a primi concluziile unei instituții de expertiză, mai ales dacă organul de expertiză este o instituție a statului, pentru a fi asigurat persoanelor acuzate nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (*a se vedea cauza CEDO Domenichini vs. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, §33*), iar realizarea acestui drept nu trebuie să depindă de starea materială a acuzatului.

Sintagmele a căror control de constituționalitate se solicită suprimă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, aceste restrângeri nu sînt necesare într-o societate democratică, nu sînt proporționale cu scopul legitim urmărit, aducînd atingere existenței unor drepturi și libertăți, vin în contradicție cu prevederile art. 54 din Constituție, prin care se indică că: (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

La aplicarea restricției dreptului la apărare, dreptului la un proces echitabil și principiului prezumției nevinovăției, prin impunerea acuzatului de a achita costul expertizei, legiuitorul nu a respectat echilibrul dintre necesitatea unei astfel de restricții într-o societate democratică. Limitarea acestui drept nu este necesară într-o societate democratică. Orice restricție impusă trebuie să fie proporțională. Principiul proporționalității cuprinde în sine și certitudinea că se va da preferință măsurilor celor mai puțin restrictive pe care le urmăresc autoritățile statului. Totodată, principiul

proporționalității presupune că autoritățile nu trebuie să impună obligații care ar afecta fundamental caracterul dreptului. În cazul din speță obligația de plată a expertizelor judiciare solicitate de cel acuzat într-un proces penal aduc atingere esenței dreptului la apărare, la un proces echitabil, precum și principiului prezumției nevinovăției.

V. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Din esența celor expuse supra rezultă că normele de drept, a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicate la soluționarea echitabilă a procesului penal de învinuire a lui Constantinov C. aflat spre exainare la judecătoria Bălți sediul Centtral.

Normele a căror control de constituționalitate urmează a fi verificate sunt aplicabile în cazul din speță la judecarea demersului privind numirea expertizei solicitată de avocat în interesele inculpatului.

Astfel, potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, coraborat cu Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 "pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova" se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului cetățeanului, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

VI. CERINȚELE AUTORULUI:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 al. 1 lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală,

S O L I C I T:

1. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei:
"și pe contul propriu"- prevăzută la articolul 142 alineatul 2) Cod de procedură penală.

2. Judecătoria Bălți sediul Central să emită o încheiere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei solicitate.

3. Judecătoria Bălți sediul Central să prezinte direct în adresa Curții Constituționale prezenta sesizare de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

4. Curtea Constituțională să admită excepția de neconstituționalitate ridicată prin prezenta sesizare.

5. Curtea Constituțională să declare ca fiind neconstituțională sintagma:
"și pe contul propriu"- prevăzută la articolul 142 alineatul 2) Cod de procedură penală.

Declar pe propria onoare că informația ce se conține în prezenta sesizare corespunde adevărului.

Cu respect,

Autorul sesizării

Constantinov Constantin

Reprezentantul autorului sesizării

Avocat Igor Chiriac

08.08.2018

<p>CABINETUL AVOCATULUI „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>MUN. CHIȘINĂU, STR. AL. PUȘKIN 22 BIR. 509 TEL: 079998178</i></p>		<p>АДВОКАТСКИЙ КАБИНЕТ „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>МУН.КИШИНЭУ, УЛ. АЛ. ПУШКИН 22, КАБ . 509 Тел. 079998178</i></p>
---	---	---

08.08.2018 nr. 165

Judecătoria Bălți sediul Central
Dnei judecător Arseni Ecaterina

CERERE

de concretizare a cererii de numire a expertizei judiciare

în interesele cet. Constantin CONSTANTINOV,
IDNP 0992912449056, născut la 09/05/1976,
originar din satul Prepețița, r-nul Sângerei,
domiciliat în mun. Bălți str.Suceava 18 ap. 56,
cetățean al Republicii Moldova, celibatar, studii
superioare, supus serviciului militar,

În procedura Judecătoria Bălți sediu Centru se află spre examinare cauza penală
de învinuire a cet. Constantinov Constantin în temeiul art. 264/1 al. 3) CPP.

C. Constatinov este învinuit în prezenta cauză de comiterea infracțiunii prevăzute
de art. 264¹ alin.(3) Cod penal, în aceia că el la data de 15/02/2015, aproximativ la ora
22:30, fiind posesorul permisului de conducere Nr. 125601993, eliberat la data de
15/05/2012, dându-și seama de consecințele care pot surveni în rezultatul consumului
alcoolului, a servit băuturi alcoolice după ce, aflându-se la volanul autoturismului de
model "Mercedes E200", cu număr de înmatriculare IL BM 703, deplasându-se pe str.
Strfi din mun. Bălți, neadecvat, având o traiectorie neuniformă de deplasare,
aproximativ la ora 22 a fost stopat de către inspectorii de patrulare rutieră. În cadrul
discuției cu Constantin CONSTANTINOV s-a constatat că acesta avea o vorbire
neclară, la întrebările colaboratorilor de poliție reacționa încetinit, neadecvat, din
cavitatea bucală se simțea un miros puternic de alcool, din ce motiv conducătorului auto
i s-a propus petrecerea testării alcoolscopice cu alcotesterul "Drager 6810". În urma
testării alcoolscopice s-a stabilit concentrația de alcool în vapori de aer expirat în
cantitate de 0,93 mg/l. Constantin CONSTANTINOV a refuzat să semneze procesul-
verbal de testare alcoolscopică din 15/02/2015, în legătură cu ce a fost condus de către
colaboratorii de poliție la Dispensarul narcologic al Spitalului municipal Bălți.

Constantin CONSTANTINOV a refuzat și de la prelevarea probelor biologice (de sânge) în cadrul examenului medical, prin ce a încălcat prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13.05.2009, și nume pct. 11 lit. j), conform căruia: *conducătorul de vehicul este obligat să se supună, la solicitarea polițistului, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării hipoalemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare, și a Regulamentului privind modul de testare toxicologică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei,* aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 296 din 16/04/2009.

În cadrul urmăririi penale prin ordonanța de ridicare s-a dispus ridicarea de la polițistul Tuporeț Stanislav a imaginilor video din noaptea de 15.02.2015, dar potrivit procesului-verbal de ridicare imaginile au fost ridicate de la polițistul Rusu Andrei, deși de la o altă persoană. Aceste imagini au fost examinate (a se vedea f.d. 28 vol. 1) și fiind o probă a acuzației precum că C. Constantinov a refuzat prelevarea probelor biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate, iar prin ordonanța din 25.02.2015 (a se vedea f.d. 29 vol. 1) suportul DVD – R cu aceste imagini video au fost recunoscute și anexate în calitate de corpuri delictive.

Apărarea examinând aceste înregistrări audio-video a stabilit că la minutul nr. 00 min. 48 secunde din înregistrarea audio-video este montare, care a fost executată în vederea falsificării probelor în procesul penal.

Aceste imagini audio-video ridicate de la polițistul Rusu Andrei și recunoscute în calitate de corpuri delictive au fost montate în vederea falsificării probelor în procesul penal, iar pentru stabilirea adevărului în prezenta cauză este necesar de efectuat expertiza complexă audio și video pentru a stabili dacă în imaginile video din fișierul cu denumirea "Видео0003" de pe suportul DVD-R Titanium și în componenta audio a acestui fișier a fost efectuate sau nu montări.

În cadrul examinării primare a acestei cauze în instanța de fond, pe motiv că la cel moment Centrul Național de Expertize Judiciare executa doar constatări tehnico-științifice pe marginea înregistrărilor audio-video, în cadrul cercetărilor judecătorești apărarea a solicitat de a fi numită în cadrul CNEJ constatarea tehnico-științifică pe marginea acestor înregistrări pentru a se stabili dacă în înregistrarea audio-video au fost efectuate sau nu careva montări.

Instanța de fond a respins cererea apărării de numire a constatărilor tehnice în vederea stabilirii dacă a fost sau nu montată înregistrarea audio-video, pronunțând o sentință prin care Constantinov C. a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, cu încetarea procesului penal în privința acestuia și liberarea de răspundere penală din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

157

Prin decizia colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07.02.2018 s-a dispus casarea sentinței judecătorești Bălți emisă în prezenta cauză, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond în alt complet de judecători inclusiv pe motiv că instanța de fond nu a dispus constatarea tehnico-științifică a înregistrărilor audio-video.

Potrivit răspunsului CNEJ, la moment această instituție de expertiză, din lipsa specialiștilor, nu îndeplinește cercetări asupra înregistrării video, apărarea în cadrul rejudecării cauzei a solicitat în instanța de fond numirea unei expertize pentru a se stabili dacă există sau nu montări în componenta audio a înregistrărilor audio-video.

Prin scrisoarea Centrului Național de Expertize Judiciare din 07.08.2018 s-a comunicat că pentru efectuarea acestei expertize va fi necesar de a fi achitată suma de 2100 lei.

Potrivit art. 142 al. 1) și 2) CPP, expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sînt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. ... Dispunerea expertizei se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală. (2) Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sînt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor.

Potrivit art. 143 al. 1) pct. 6) CPP, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: altor cazuri cînd prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Conform art. 143 alin. 2) din Codul de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Conform art. 144 CPP, (1) Considerînd că este necesară efectuarea expertizei, organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar instanța de judecată, prin încheiere, dispune efectuarea expertizei. În ordonanță sau în încheiere se indică: cine a inițiat numirea expertizei; temeiurile pentru care se dispune expertiza; obiectele, documentele și alte materiale prezentate expertului cu mențiunea cînd și în ce împrejurări au fost descoperite și ridicate; întrebările formulate expertului; denumirea instituției de expertiză, numele și prenumele persoanei căreia i se pune în sarcină efectuarea expertizei.

Potrivit art. 149 al. 1) CPP, organul de urmărire penală sau instanța de judecată expediază conducătorului instituției de expertiză actul de dispunere a efectuării expertizei, obiectele și materialele respective, iar în cazurile necesare, și materialele cauzei penale. Expertiza se efectuează de către acel expert al instituției care este indicat în ordonanță sau încheiere. Dacă expertul concret nu este indicat, conducătorul instituției de expertiză numește expertul și despre aceasta comunică organului care a dispus expertiza. (2) Dacă expertiza se efectuează din inițiativa și pe contul părților, ele prezintă conducătorului instituției de expertiză lista întrebărilor, obiectele și materialele pentru a

efectua investigații. Părțile pot indica în cererea de solicitare a efectuării expertizei numele și prenumele expertului.

În cadrul rejudecării cauzei în instanța de fond apărarea a solicitat efectuarea unei expertize judiciare complexe a imaginilor video a sunetului audio de către Centrul Național de expertiză judiciară pentru a stabili dacă există sau nu montări în imaginile video și în componenta audio din fișierul cu denumirea "Видео0003" de pe suportul DVD-R Titanium au fost efectuate sau nu montări.

Având în vedere informația parvenită de la CNEJ precum că la moment CNEJ nu dispune de specialiști care ar efectua cercetări asupra înregistrărilor video, în vederea concretizării cerinței de numire a expertizei, conducându-mă de prevederile art. 68, 142, 144, 149 CPP

SOLICIT:

1. Examinarea și admiterea prezentei cereri.
2. Dispunerea efectuării expertize judiciare încredințând efectuarea acesteia Centrului Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției.
3. A pune în sarcina experților spre soluționare următoarele întrebări:
 - Sunt careva montări în componenta audio a fișierului cu denumirea "Видео0003" de pe suportul DVD-R.
4. A pune la dispoziția experților judiciari desemnați din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare materialele cauzei penale de învinuire a lui C. Constantinov împreună cu DVD-R Titanium în care se conține fișierul cu denumirea "Видео0003" ridicat de la polițistul A. Rusu, recunoscut și anexat în calitate de corp delict la cauza penală de învinuire a cet. Constantinov C..
5. Conform art. 143 alin. 2) din Codul de procedură penală, plata expertizei a fi dispusă din contul mijloacelor bugetului de stat.

Anexă: pe una filă

neculpat

C. Constantinov

Avocat
Gor Chirac